

**AN ANALYSIS OF THE TURKISH
TRANSLATIONS OF DAUDET'S "LETTERS
FROM MY WINDMILL"**

**"Değirmenimden Mektuplar" Adlı Eserin Türkçe Çevirileri
Üzerine Bir İnceleme**

Perihan YALÇIN¹ & Ali Rıza ÇAY²

Abstract

French writer Alphonse Daudet's 1869 novel "Letters From My Windmill" has been translated into Turkish a number of times by various translators. For this study, three different translations of the novel were picked and analyzed in order to unfold the similarities and differences between the source text and the target texts in the form of translation criticism. The aim of the study is to describe the translation strategies that the translators have utilized while transferring from the source language into the target language as well as to reveal their consequences. The translations analyzed in this study are evaluated within the frame of Gideon Toury's translation theory that adopts a target-oriented approach. In line with this approach, the closest translation to the original text is to be viewed as satisfactory while the farthest one is to be viewed as acceptable. Initially the cover pages, forewords, number of chapters and pages of all three translations are examined as the analyses of pre-process norm. Then sentences are selected from the source text and evaluated vis-à-vis their translations in these three target texts within the frame of Gideon Toury's target-oriented translation theory and translation strategies. The results of the analysis has shown that the strategies that the three different translators use the most are paraphrase, addition, derogation, domestication, and borrowing. The translations have been found to naturally host differences. It has also been revealed that Translation 1 is satisfactory while Translations 2 and 3 are acceptable in accordance with Gideon Toury's target-oriented translation theory.

Key Words: Translation, translation studies, translator, translation criticism, translation strategie.

Özet

Fransız edebiyatı yazarlarından Alphonse Daudet'in 1869 yılında yazdığı "Değirmenimden Mektuplar" adlı eseri değişik çevirmenler tarafından Türkçe 'ye çevrilmiştir. Bu çalışmada, bu eserin üç ayrı çevirisi seçilmiş ve kaynak metin ile çeviri metinler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymak amacıyla çeviri eleştirisi niteliğinde bir inceleme yapılmıştır. Amaç, kaynak dilden hedef dile aktarım yaparken çevirmenlerin ortaya koydukları çeviri stratejilerini betimlemek ve sonuçlarını ortaya koymaktır. Bu çalışmadaki çeviriler Gideon Toury'nin hedef odaklı çeviri kuramı çerçevesinde değerlendirilecektir. Bu yaklaşıma göre, kaynak metne en yakın çeviri yeterli, en uzak çeviri ise kabul edilebilir olarak değerlendirilecektir. Öncelikle süreç öncesi normlar olarak çeviri eserlerin kapak sayfaları, önsözleri, bölüm sayıları ve sayfa sayıları incelenmiştir. Ardından kaynak metinden cümleler seçilip, üç farklı çevirideki karşılıkları Gideon Toury'nin erek odaklı çeviri kuramı ve çeviri stratejileri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu incelemenin sonuçlarına göre, üç farklı çevirmenin en çok kullandığı stratejiler açıklama, ekleme, çıkartma, yerleştirme ve ödünçleme olarak belirlenmiştir. Çeviriler arasında doğal olarak farklılıklar olduğu görülmüştür. Gideon Toury'nin erek odaklı çeviri kuramına göre, Çeviri 1'in yeterli çeviri, Çeviri 2 ve Çeviri 3'ün ise kabul edilebilir çeviri oldukları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, çeviribilim, çevirmen, çeviri eleştirisi, çeviri stratejileri.

¹ Doç. Dr. Gazi Üniversitesi, e-posta: perihan@gazi.edu.tr

² Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans, e-posta: acay3@sgk.gov.tr

GİRİŞ

Çeviri, insanlık tarihinde farklı dillerin oluşumu ile ortaya çıkmış ve insanlar arasında anlaşmayı sağlamak için bir ihtiyaç olmuştur. Birbirleri ile aynı dili konuşmayan insanlar arasında iletişimin sağlanmasından, birbirinden farklı kültür ve medeniyetlerin etkileşimine kadar tüm etkinlikler çeviri sayesinde gerçekleşmiştir. Çevirinin akademi dünyasında bir bilim haline gelmesi ise 20. Yüzyılın ikinci yarısında gerçekleşmiştir. Çeviri, bir dilden diğer bir dile aktarmayı ifade eden bir eylemdir. Berke Vardar çeviriyi şöyle tanımlar:

“ Bir kaynak dildeki göstergelerle bunların oluşturduğu anlamsal-biçemsel bütünlüğü bir erek dildeki göstergesel ve anlamsal-biçimsel bütünlüğe dönüştürme eylemidir çeviri...” (1978:67)

Çeviri sadece sözcüklerin sözcüklere çevrilmesi değildir. Çevirinin tam olması kaynak metinde ifade edilmek istenen olgunun erek metinde de aynı etkiyi verecek şekilde olmasıdır.

Çeviri en eski yüzyıllardan beri var olmasına rağmen ancak 1970’lerden sonra “ çeviribilim” adıyla yeni bir bilim dalı olmuştur. Çeviribilimi Göktürk şöyle tanımlar. “Çeviriyi dilbilimsel, toplumsal, göstergebilimsel bir olgu biçiminde ele alıp irdeleyen, bir kurama dayanarak açıklamaya çalışan bilim dahı.” (2011, 117)

Çeviribilimin gelişmesiyle birlikte çeviri eleştirisi de ortaya çıkmıştır. Çeviri eleştirisi hem kaynak metnin erek metinle hem de kaynak metnin birden fazla çevirisi yapılmış erek metinle karşılaştırılmasının yapılmasıdır. Henüz çok yeni bir etkinliktir. A.Popoviç’ göre (1973) çeviri eleştirisinin, metni ilkin hem kaynak dil hem de çeviri dili yazını bağlamında, gerek dili gerekse yazın geleneğinin yerleşik kurallarından sapma açısından incelenmesi gerektiğini belirtir. Eleştiri, çeviriyi özgün metinle dilsel, biçemsel yönden karşılaştırır, nesnel yanlışları saptayarak çözümler.

Çeviri eleştirisinde kesin bir doğru ya da yanlıştan söz etmek mümkün değildir. Bunun yerine seçimlerden söz etmek daha doğru olacaktır. Çeviri eleştirisinde amaç sadece yanlışları göstermek değildir. Amaç yapıtların olumlu, olumsuz yanlarını, yazarın dilsel, sanatsal özelliklerini değerlendirmektir. Çeviri eleştirisi yapabilmek için, çeviri uğraşını yakından bilmek, kaynak metni her açıdan inceleyebilecek durumda olmak gereklidir. (Popoviç 1970: 79)

Bu çalışmada ele alınan çeviriler şunlardır:

- i. Değirmenimden Mektuplar, Türkçesi: Volkan Yaçıntoklu, Can Yay. , İstanbul 2010, 190 s.
- ii. Değirmenimden Mektuplar, Türkçesi: Nuriye Bilici, Say Yay. İstanbul 2013, 160 s.
- iii. Değirmenimden Mektuplar, Türkçesi: Sermet Sami Uysal, Bilge Kültür Sanat Yay. İstanbul 2007, 160 s.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Öncelikle süreç öncesi normlar incelenmiştir. Daha sonra özgün metin ve çevirileri karşılaştırmalı bir yöntemle irdelenmiştir. Çevirmenlerin kullandıkları dil incelenmiş ve kaynak metin ile çeviri metnin karşılıkları üzerinde bir çözümleme yapılmıştır. Elde edilen sonuçlarla çevirilerin kaynak metinle ilişkisi incelenmiştir.

SÜREÇ ÖNCESİ NORMLARI

Bu kısımda çevirilerin kapak sayfalarına ve varsa önsözlerine değinerek çeviri öncesi normlar saptanmaya çalışılmıştır.

Çeviri eserlerin kapakları incelendiğinde, Can Yayınevinden çıkan Volkan Yalçıntoklu'nun çevirisinde kapak sayfasında Daniel Omar Cıfani Conforti'ye ait bir değirmen resminin olduğunu, iç kısmında ise yazarın hayatını anlatan kısa bir yazının ve aynı zamanda çevirmenin kısa bir tanıtımın bulunduğunu görmekteyiz. Daha sonra ise kitap içindekiler ve giriş kısmıyla başlamaktadır. Say Yayınlarından çıkan Nuriye Bilici'nin çevirisinde kapak sayfasında bir değirmen resmi yer almaktadır, iç kısmında ise yazarın kısa bir hayat hikâyesi bulunmaktadır. Daha sonra ise kitap içindekiler ve sunuş kısmıyla başlamaktadır. Bilge Kültür Sanat Yayınlarından çıkan Sermet Sami Uysal'ın çevirisinde kapakta Alphonse Daudet'in resmi vardır, iç kısımda ise çevirmenin Alphonse Daudet ile tanışmasını konu alan Sunuş adıyla bir bölüm bulunmaktadır. Kaynak metinde ise yazar hakkında bir bilgi yoktur, kaynak metin bir önsözle başlamaktadır. Bu önsözde değirmenin noter önünde alınışı yer almaktadır. Çeviri eserlere baktığımızda bu bölümün, Volkan Yalçıntoklu'nun ve Nuriye Bilici'nin çevirisinde var olduğunu görmekteyiz, Sermet Sami Uysal'ın çevirisinde ise böyle bir bölüm yoktur. Süreç öncesi normları incelediğimizde, Can Yayınlarından çıkan Volkan Yalçıntoklu'nun ve Say Yayınlarından çıkan Nuriye Bilici'nin çevirilerinin kaynak metin odaklı bir yaklaşım izlediğini, diğer çeviri eserin böyle bir yaklaşım içinde bulunmadığını söyleyebiliriz.

ÇEVİRİ SÜRECİ NORMLARI

Kaynak metin 254 sayfadır ve 24 hikâyeden oluşmaktadır. Bölümleri incelediğimizde, 1. hikâyede 8 paragrafın, 24. hikâyede ise 23 paragrafın bulunduğunu görmekteyiz. Çeviri 1 olarak ele aldığımız Volkan Yalçıntoklu'nun çevirisi ise 187 sayfadır ve 24 hikâyeden oluşmaktadır. Çeviri 1'in 1. hikâyesinde 9 paragraf, son hikâye olan 24. hikâyesinde ise 27 paragraf bulunmaktadır. Çeviri 2 olarak el aldığımız Nuriye Bilici'nin çevirisi 158 sayfadır ve 24 hikâyeden oluşmaktadır. Çeviri 2'nin 1. hikâyesinde 8 paragraf, son hikâye olan 24. hikâyesinde ise 12 paragraf bulunmaktadır. Çeviri 3 olarak el aldığımız Sermet Sami Uysal'ın çevirisi 160 sayfadır ve 15 hikâyeden oluşmaktadır. Çeviri 3'ün 1.hikâyesinde 13 paragraf, son hikâye olan 15.hikâyesinde ise 24 paragraf mevcuttur.

Tablo 1: İncelenen Kitaptaki Sayfa, Hikâye ve Paragraf Sayıları

	KM	Ç1	Ç2	Ç3
1-Sayfa sayısı	254	187	158	160
2-Hikâye sayısı	24	24	24	15
3-1.bölümün paragraf sayısı	8	9	8	13
4-Son bölümün paragraf sayısı	23	27	12	24

ESERİN ÇEVİRİ ÇÖZÜMLEMESİ

Çeviri eserlere bakıldığında bazı hikâyelerin Ç3’de çıkartma stratejisi kullanılarak hiç çevrilmediğini görmekteyiz. Bu durum çokta kabul edilebilir bir durum değildir. Ne olursa olsun kaynak metinde yer alan hikâyelerin çeviri eserde de yer alması gerekir.

1-Hikâye YERLEŞME

Bu ilk hikâyenin başlığına bakıldığında Ç1 ve Ç2’de “ Yerleşme” olarak çevrildiğini, Ç3’de ise “ Değirmene Geliş ve Yerleşiş” olarak çevrildiğini görmekteyiz. Ç1 ve Ç2 kaynak metnin ilke ve kurallarına uygun olarak çevrildiğinden dolayı yeterlilik ilkesine uygun düşerken, Ç3 de ise kabul edilebilirlik ilkesine bağlı kalındığını söyleyebiliriz.

KM: Depuis si longtemps qu’ils voyaient la porte du moulin fermée, les murs et la plate-forme envahis par les herbes, ils avaient fini par croire que la race des meuniers était éteinte, et, trouvant la place bonne, ils en avaient fait quelque chose comme un quartier général, un centre d’opérations stratégiques : (s.7)

Ç1: Uzun zamandan beri, duvarlarını ve önündeki düzlüğü otların kapladığı değirmenin kapılarını kapalı gördüklerinden, sonunda, değirmencilerin soyunun tükendiğini sanmışlar ve burayı benimseyerek, bir karargâh, stratejik bir üs olarak kullanmaya başlamışlardı. (s.13)

Ç2: Değirmenin kapasını kapalı, duvarlarını ve önündeki düzlüğü otların bürüdüğünü göre göre, sonunda değirmenci tayfasının kökünü kurudu sanarak buraya iyice yerleşmişlerdi. (s.12)

Ç3: Yıllardır değirmenin kapısını kapalı, duvarlarını ve önündeki düzlüğü otlar bürümüş göre göre, artık değirmencilik kökünün kurduğunu sanmışlardı. Ve yerleştikleri bu yerden de çok hoşlandıkları için, değirmeni bir “ karargâh” gibi benimsemişler; ayrıca da girişecekleri eylemler için güvenli bir üs olarak görmeye başlamışlardı. (s.23)

Her üç çeviride de farklı kullanımlar göze çarpmaktadır. Ç1’de “soyu tükenmek” ile yerleştirme yapıldığı görülmektedir. Ç2’de ise bu ifade “kökü kurumak” diye ifade edilerek erek kültüre uyarlanmış dolayısıyla burada da yerleştirme yapıldığı görülmektedir.Ç3’de de bu ifade “ kökü kurumak” olarak alınıp yerleştirme yapılmıştır. Ç3’de kaynak metinde tek cümle olarak yer alan bu ifadeler “ve” eklenerek iki cümleye bölünmüştür. Burada da ekleme stratejisini görmekteyiz. Bu üç çeviriye de baktığımızda Ç1 kaynak metnin ilke ve kurallarına uygun olarak çevrildiğinden dolayı yeterlilik ilkesine uygun düşerken, Ç2 ve Ç3 de ise kabul edilebilirlik ilkesine bağlı kalındığını söyleyebiliriz.

KM: Ces diables de penseurs! Ça ne se brosse jamais... (p.8)

Ç1: Ah bu lanet düşünürler! Temizlenmeyi hiç akıllarından geçirmezler! (s.14)

Ç2: -

Ç3: Ah fırçalanmanın ne olduğunu hiçbir zaman bilmeyen bu filozoflar. (s.24)

Bu cümleye baktığımızda, Ç1’in kaynak metne uygun olarak çevrildiğini görmekteyiz. “Temizlenmeyi hiç akıllarından geçirmezler” cümlesi ile yerleştirme yapıldığını

görmekteyiz. Böylece çevirinin daha anlaşılır olması sağlanmıştır. Ç2’de bu cümlelerin çıkartma stratejisi uygulanarak çevrilmediği görülmektedir. Ç3’de “brosser” fiili sözlükteki anlamıyla burada yer almaktadır. Bu kısım erek kültürde çevirinin anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Ç1’nin yeterlilik ilkesine Ç3’ün de kabul edilebilirlik ilkesine uygun olarak çevrildiğini söyleyebiliriz.

KM: Alors seulement ils consentent à gagner le chenil, et là, tout en lapant leur écuelle de soupe, ils racontent à leurs camarades de la ferme ce qu'ils ont fait là-haut dans la montagne, un pays noir où il y a des loups et de grandes digitales de pourpre pleines de rosée jusqu'au bord. (p.11-12)

Ç1: Ancak o zaman kulübelerine gidecek ve çanaklarındaki çorbalarını afiyetle yalayıp yutarken çiftlikteki arkadaşlarına, dağların zirvelerinde, kurtların çiyile kaplı lal rengi kocaman yüksükotlarının arasında gezindiği karanlıklar diyarında, başlarından geçenleri anlatmaya razı olacaklardı. (s.16)

Ç2: Ancak bütün bunlar olduktan sonra kulübelerine girmeyi kabul ediyorlar, bir yandan yemeklerini yalayıp yutarken, bir yandan da arkadaşlarına dağ başındaki maceralarını anlatıyorlardı. (s.15)

Ç3: Ancak bütün bunlardan sonra kulübelerine girmeye razı oluyorlar ve orada çanak dolusu yallarını ağızlarını şapırdada şapırdada yalayıp yutarken, bir yandan da çiftlikteki dostlarına; yukarıda, kurtların ve ağzına kadar çiğ ile dolu o kıpkırmızı, kocaman yüksükotlarının bulunduğu karanlıklar ülkesinde neler yaptıklarını anlatıyorlar. (s.27)

Ç1’de “yalayıp yutma” ile yerileştirme yapıldığını Ç2’de de aynı şekilde “yalayıp yutma” ile yerileştirme yapıldığını görüyoruz. Ç2’de ayrıca çıkartma stratejisi ile bazı kelimelerin çevrilmediklerini görüyoruz. Ç3’de “yal” kelimesi ile yerileştirme yapılmıştır. Ama günümüzde yal kelimesi çok sık kullanılan bir kelime değildir. Ayrıca Ç3’de “şapırdada şapırdada”, “yalayıp yutma” ve “kıpkırmızı” kelimeleri ile yerileştirme stratejisine başvurulduğunu görmekteyiz. Üç çevirinin de kabul edilebilir olduğunu söyleyebiliriz.

2-Hikâye BEAUCAÏRE POSTA ARABASI

KM: Et la tienne, hôte la laide! Qui sait ce La Diligence de Beaucaire. 15 qu'elle n'a pas fait. Demande plutôt à saint Joseph. » (p.14-15)

Ç1: “ Ya senin gudubet! Kim bilir ne haltlar karıştırdı? Bunu asıl marangoz Yusuf’a sormak lazım!(s.18)

Ç2: -Ya senin ki? Bırak şu karyı! Kim bilir ne haltlar karıştırmıştır, istersen Yusuf Neccar’a sor! (s17)

Ç3:- Ya senin ki? Açtırma ağzımı şimdi! Kim bilir ne haltlar karıştırmıştır! İstersen bir sor bakalım Aziz Yusuf Neccar’a . (s29)

Ç1’de “laid” kelimesi gudubet olarak çevrilerek değiştirme stratejisi uygulanmıştır ayrıca “Joseph” ismi de yerleştirilmiştir. “Marangoz” kelimesi kaynak metinde yer almamasına rağmen eklemeye stratejisi ile çeviri metne eklenmiştir. Ç2’ye bakıldığında “laid” kelimesinin çevrilmeyerek çıkartma stratejisinin uygulandığını görmekteyiz. “ Bırak şu karyı!” gibi bir ifade kaynak metinde yer almamasına rağmen eklemeye stratejisi uygulanarak metne dahil edilmiştir. Joseph ismi burada da yerleştirilmiştir. Ç3’e bakıldığında Ç2’de olduğu gibi

“laid” kelimesi için çıkartma stratejisi uygulandığını görmekteyiz. “Açtırma ağzımı şimdi!” ifadesi ekleme stratejisi uygulanarak metne dahil edilmiştir. Burada da “Joseph” ismi yerleştirilmiştir. Burada üç çevirinin de erek metne uygunluğundan kabul edilebilir oldukları söylenebilir.

KM: Laissez-nous donc tranquilles avec vos madones, dit-il en riant aux Beaucairois, tout ça, c'est des histoires de femmes, les hommes ne doivent pas s'en mêler. » (p.15)

Ç1:”Meryem Analarınızı bir kenara bırakın da kafamızı dinleyelim! Dedi arabacı gülümseyerek iki Beaucaireliye, “ Bunlar kadınların meseleleri, erkekler bu işlere karışmamalı! (s.18)

Ç2: Bereket versin arabacı Beaucairelilere gülerek: - Bırakın canım şu Meryem Ana'nızla kafamızı şişirmeyi! Kadınlar gibi dedikodu yapıyorsunuz. Erkek dediğin böyle konuşmaz!(s.17)

Ç3: Beaucaire'lilere gülümseyerek:

- Meryem Ana'larınızı bir yana bırakın da, artık kafalarımız dinlensin, dedikten sonra sözlerini şöyle sürdürdü:
- Bütün bunlar, karı dedikodusu, karı; erkekler böyle şeylere karışmamalı.(s.30)

Ç1'de kaynak metne uygun olarak sözcüğü sözcüğüne çeviri görmekteyiz. Ç2'de ekleme stratejisi kullanılarak “bereket versin” kısmı eklenmiştir. “Kafa şişirmek” kısmı ile de yerleştirme stratejisi uygulanmıştır. Ç3'de ise argo kullanımını görmekteyiz. Ç1'in kaynak metne uygunluğundan dolayı yeterli diğer iki çeviriyi ise kabul edilebilir olarak söyleyebiliriz.

3-Hikâye CORNILLE USTANIN SIRRI

KM : Francet Mamai , un vieux joueur de fifre, qui vient de temps en temps faire la veillée chez moi, en buvant du vin cuit, m'a raconté l'autre soir un petit drame de village dont mon moulin a été témoin il y a quelque vingt ans. (p.20)

Ç1: Bazı geceler, tatlı şarap içip sohbet etmek için evime gelen yaşlı fifreci Francet Mamai, geçen akşam, yirmi yıl kadar önce, değirmenimin tanıklık ettiği küçük bir köy faciasından söz etti bana. (s.22)

Ç2: Ara sıra, akşamları bize sıcak şarap içmeye gelen Francet Mamai var ya...Hani şu ihtiyar flütçü! İşte bu adam, geçen akşam yirmi yıl önce bizim değirmende yaşanan bir faciayı anlattı. (s.21)

Ç3 : Francet Mamai yaşlı bir fifrecidir. Ara sıra bende kalmaya gelir... Geçen akşam, sıcak şarap içerken bana yirmi yıl kadar önce, konusu bizim değirmende geçen, acıklı bir köy hikâyesi anlattı.

Ç1'e bakıldığında çevirinin birebir kaynak metinle örtüştüğünü görmekteyiz. Ç2'de “fifreci” kelimesi değiştirme stratejisi uygulanarak flütçü olarak kullanılmıştır. Aslında bakılırsa bu kullanım anlam açısından daha uygun düşebilir çünkü fifreci kelimesini bilen çok kişi yoktur. Ç2'de kaynak metinde tek cümlelerin bölünerek çevrildiğini görmekteyiz. Ç3'te ise “fifreci” kelimesi dipnotla açıklanarak açıklama stratejisi uygulanmıştır. Ç3'te

de cümle bölünerek çevrilmiştir. Çevirilere bakıldığında Ç1'in kaynak metne uygunluğundan dolayı yeterli, diğer iki çevirinin ise kabul edilebilir olduğunu söylemek mümkündür.

KM: Chacun expliquait à sa façon le secret de maître Cornille, mais lebruit général était qu'il y avait dans ce moulin- là encore plus de sacs d'écus que de sacs de farine. (p.25)

Ç1: Herkes Cornille Usta'nın sırrı hakkında kendince bir yorum yapsa da, genel kanı bu değirmendeki "ecu" çuvallarının un çuvallarından fazla olduğuydu.(s.25)

Ç2: Bütün bunlar herkese çok gizemli geliyor, herkes farklı bir hikâye anlatıyordu.(s.24)

Ç3: Herkes Cornille ustanın sırrını kendine göre yorumluyordu. Fakat herkesin birleştiği nokta, o değirmende un çuvallarından çok, çil çil altınların bulunduğu idi.(s.37)

Ç1'de "ecu" kelimesi dipnotla açıklanarak açıklama stratejisi uygulanmıştır. Ç2'de altınla ilgili bölümler çevrilmeyip çıkartma stratejisi uygulanmıştır. Ç3'e bakıldığında ise "çil çil altınlar" kısmı ile yerelleştirme yapıldığını görmekteyiz. Üç çeviriye bakıldığında kaynak metne uygunluğu bakımında Ç1'in yeterli, diğer iki metnin ise kabul edilebilir olduğunu söyleyebiliriz.

4-Hikâye BAY SEGUİN'İN KEÇİSİ

KM: Regarde ce pourpoint troué, ces chausses en dérouté, cette face maigrie qui crie la faim. (p.30)

Ç1: Şu yırtık pırtık hırkana, eski püskü pantolonuna, açlıktan solmuş yüzüne bir bak.(s.29)

Ç2: Şu delik deşik gömleğine, şu hapyı yutmuş pantolonuna, şu açım diye haykıran suratına bir baksana! (s.27)

Ç3: Şu sırtındaki yırtık pırtık hırkaya, soru borusuna dönmüş, potura benzeyen pantolon ve aç olduğunu haykıran şu sıska suratına bir bak!(s.42)

Ç1'de "yırtık pırtık" ve "eski püskü" kelimeleri ile yerelleştirme yapıldığını görmekteyiz.Ç2'de yine "delik deşik" ve "hapyı yutmuş" kelimeleri ile yerelleştirme yapıldığına, Ç3'de ise "yırtık pırtık" ile yerelleştirme yapıldığını görüyoruz. Ç3'de kaynak metinde yer almayan "soru borusuna dönmüş", "potura benzeyen" gibi ifadelerin eklemeye stratejisi ile çeviri esere dahil edildiğini görüyoruz. Üç çeviriye bakıldığında, Ç1'in yeterli, Ç2 ve Ç3'ün kabul edilebilir çeviri olduklarını söyleyebiliriz.

KM: M. Seguin n'avait jamais eu de bonheur avec ses chèvres. Il les perdait toutes de la même façon: (p.31)

Ç1: Bay Seguin'in, hep aynı şekilde elinden kaçırdığı keçilerinden yana talihi hiç yaver gitmemişti.(s.30)

Ç2: Mösyö Seguin'in keçilerinden yana hiç şansы yoktu. Hepsinin başına aynı şey gelirdi: (s.27)

Ç3: Bay Seguin'in keçileriyle başı hiç hoş olmamıştı. Hepsini de aynı biçimde kaybediyordu: (s.43)

Ç1'e bakıldığında birleştirme stratejisi uygulanarak iki cümle tek cümle haline getirilmiştir, ayrıca “talihi yaver gitmek” deyimini ile yerelleştirme yapılmıştır. Ç2'de “Mösyö” kelimesi ile ödünçleme stratejisinin uygulandığını görmekteyiz. Ç3'te ise “başı hiç hoş olmamak” kelimesi ile yerelleştirmeye başvurulsa da anlam olarak erek dile çokta uygun olmadığını gözlemek mümkündür. Her üç çevirinin de kabul edilebilir olduğu söylenebilir.

5-Hikâye YILDIZLAR

KM: Du temps que je gardais les bêtes sur le Luberon, je restais des semaines entières sans voir âme qui vive, seul dans le pâturage avec mon chien Labri et mes ouailles. (p.41)

Ç1: Luberon'da çobanlık yaptığım sıralarda, köpeğim Labri ve dişi koyunlar dışında tek bir canlı varlığa rastlamadan haftalarca otlakta kaldığım oluyordu.(s.37)

Ç2: Luberon Dağları'nda sürümü otlatırken, bir Allah'ın kuluna rastlamadan, yalnızca köpeğim Labri'yle ve koyunlarımla haftalarca otlakta kalırdım. (s.34)

Ç3: Luberon sırtlarında koyun sürüsü göttüğüm sırada, haftalar boyu tek Allah'ın kuluna rastlamadan, köpeğim Labri ve hayvanlarımla otlakta yapayalnız kalırdım. (s.51)
Ç1'de “Labri” kelimesinin aşağıda dipnotta açıklaması verilerek açıklama stratejisi uygulanmıştır. Ç2'de “bir tek Allah'ın kuluna rastlamadan” ifadesi ile yerelleştirme yapılmıştır, Ç3'de ise yine “tek Allah'ın kuluna rastlamadan” ifadesi ve “yapayalnız” sözcüğü ile yerelleştirme yapılmıştır. Çeviriler incelendiğinde, kaynak metne uygunluğu nedeniyle Ç1'in yeterli çeviri, Ç2 ve Ç3'ün ise kabul edilebilir çeviri oldukları söylenebilir.

KM: Le matin je me disais « C'est la faute de la grand'messe; » puis, vers midi, il vint un gros orage, et je pensai que la mule n'avait pas pu se mettre en route à cause du mauvais état des chemins. (p.42)

Ç1: Sabah kendi kendime, “Herhalde kilisedeki ayin uzun sürdü,” dedim, ardından, öğlene doğru büyük bir fırtına koptuğunda, katırın bozuk zemin koşullarından dolayı yola çıkamadığını düşündüm.(s.38)

Ç2: Belki de Pazar duası yüzünden gecikmişlerdir diye düşünüyordum. Öğleye doğru bir sağanak bastırdı. Ben de yollar kötülediği için artık gelen gidenin olmayacağına karar verdim. (s.35)

Ç3: Sabahleyin kendi kendime: “Herhalde sabah ayini uzun sürdüğünden” diyordum... Sonra, öğleye doğru büyük bir sağanak bastırdı; ben de yolların berbat durumundan dolayı katırın yola koyulmadığını düşündüm. (s.52)

Bu cümleye bakıldığında Ç1'in kaynak metinle sözcüğü sözcüğüne uyduğu görülmektedir, Ç2'de çıkartma stratejisi ile “sabahleyin kendi kendime” kısmının çevrildiğini, “yollar kötülediği için artık gelen gidenin olmayacağına karar verdim” cümlesi ile yanlış yorumlama yaptığını ve kaynak metinden uzaklaşarak serbest bir çeviri yaptığını görmekteyiz. Ç3'de ise “yola koyulmak deyimini” ile yerelleştirme stratejisine

başvurulmuştur. Kaynak metne uygunluğundan dolayı Ç1'in yeterli çeviri, Ç2 ve Ç3'ün ise kabul edilebilir çeviri olduklarını söyleyebiliriz.

6-Hikâye ARLES'LI KIZ

KM: Je jetai un regard en passant, et je vis, au fond de la cour, accoudé la tête dans ses mains sur une large table de pierre, un grand vieux tout blanc, avec une veste trop courte et des culottes en lambeaux. (p.52)

Ç1: Geçerken içeriye bir göz attığımda, avlunun dibindeki taştan geniş masanın üzerine dirseklerini dayayarak başını ellerinin arasına almış, uzun boylu, saçlı sakalı ağarmış yaşlı bir adam gördüm (s.44)

Ç2: İçeriye şöyle bir göz atınca, taş bir masaya oturmuş, başını ellerinin arasına almış ak saçlı bir ihtiyar gördüm. (s.40)

Ç3: Ve avlunun dip tarafında, geniş bir taş masaya dirseklerini dayamış-başını ellerinin arasında- üzerinde kısacık bir ceket ve eski püskü bir pantolon olan, saçlı sakalı ak pak, uzunca boylu bir yaşlı adam gördüm.(s.60)

Çevirilere baktığımızda Ç1'de "saçlı sakalı ağarmış" sözcüğü ile yerleştirme yapıldığını görmekteyiz. Ç1 yapısı ve çevirisi bakımından kaynak metinle uyumaktadır. Ç2'de atlama stratejisi ile cümlelerin çoğu yerinin çevrilmediğini görüyoruz. Ç3'de "eski püskü" ve "saçlı sakalı ak pak" ile yerleştirme yapıldığını görmekteyiz. Çevirilere bakıldığında kaynak metne uygunluğu bakımından Ç1 yeterli çeviri,Ç3 ise kabul edilebilir olarak söylenebilir.

KM: Il y eut du château-neuf pour tout le monde et du vin cuit comme s'il en pleuvait. (p.56)

Ç1: Herkes bol bol ikram edilen Chateau-Neuf'ü ve tatlı şarabı su gibi içiyordu. (s.47)

Ç2: -

Ç3: Herkese Chateau-neuf şarabı ikram edildiği gibi sıcak şarap da su gibi bol bol içilir.(s.63)

Ç1'e bakıldığında "Chateau-Neuf" ile ödüncleme yapıldığını görmekteyiz, Ç2'de ise bu bölüm atlanarak çevrilmemiştir. Ç3 ise kaynak metinle uyuşan bir çeviridir. Kaynak metinle uygunluğu bakımından Ç3 yeterli çeviri, Ç1 ise kabul edilebilir çeviri olarak söylenebilir.

7-Hikâye PAPANIN KATIRI

KM: Qui n'a pas vu Avignon du temps des Papes, n'a rien vu. (p.59)

Ç1: Papalık dönemi Avignonunu görmeyen, hiçbirşey görmemiş demektir. (s.50)

Ç2: Avignon, papalar döneminde görülmeye değer bir yerdi (s.44)

Ç3: -

Bu cümleye bakıldığında, Ç1'de açıklama stratejisi ile "Avignon"un dipnotla açıklandığını görmekteyiz. Ç1, kaynak metinle sözcüğü sözcüğüne uyumaktadır. Ç2'ye bakıldığında ise "hiçbirşey görmemiş demektir" ifadesinin çıkartma stratejisi uygulanarak metinde yer

almadığını görüyoruz. Kaynak metne uygunluğu ile Ç1 yeterli çeviri, Ç2 ise kabul edilebilir çeviri olarak söylenebilir.

KM: Il descendait le Rhône en chantant sur une galère papale et s'en allait à la cour de Naples avec la troupe de jeunes nobles que la ville envoyait tous les ans près de la reine Jeanne, pour s'exercer à la diplomatie et aux belles manières... (p.68)

Ç1: Papa'nın kadırgasında her yıl diploması ve görgü kurallarını öğrenmek üzere şehirden Kraliçe Jeanne'nın Napoli'deki sarayına gönderilen genç soylularla birlikte şarkılar mırıldanarak Rhone Nehri boyunca yol alıyordu.(s.56)

Ç2: Katır bunları düşünürken, Tistet, Kraliçe Jeanne'nın sarayında diplomatlık ve görgü kuralları öğrenmeleri için şehrin her yıl Napoli'ye gönderdiği genç soyluların arasında keyif çatıyordu. (s.49)

Ç3: -

Bu cümleye bakıldığında, Ç1'de “Kraliçe Jeanne” için açıklama yapılarak aşağıda dipnotla açıklamasının verildiğini görüyoruz. Ç1, kaynak metinle sözcüğü sözcüğüne uyushmaktadır. Ç2'de “katır bunları düşünürken” ifadesi ile ekleme stratejisi kullanılmıştır. “Keyif çatmak” deyimi ile de yerleştirme yapılmıştır.Ç1 kaynak metne uygunluğu ile yeterli çeviri, Ç2 ise kabul edilebilir çeviri olarak söylenebilir.

8-Hikâye SANGUINARES FENERİ

KM: Le mistral était en colère, et les éclats de sa grande voix m'ont tenu éveillé jusqu'au matin. (p.75)

Ç1: Sert esen karayelin şiddetli uğultusu yüzünden sabaha kadar gözümü kırpmadım. (s.61)

Ç2: Dün gece çılınca esen Mistral rüzgarı sabaha kadar beni uyutmadı. (s.53)

Ç3: Karayel kudurmuştu. Gürültülerle dolu uğultulu sesi, beni sabah kadar uykusuz bıraktı. (s.65)

Bu cümleye bakıldığında, Ç1'de “gözünü kırpmak” deyimi ile yerleştirme yapıldığını, yine “karayel” ile yerleştirmeye başvurulduğunu, Ç2'de “Mistral rüzgarı” ile ödünçleme stratejisine başvurulduğunu görüyoruz.Ç3'de yine “karayel” ile yerleştirme yapılmıştır. Ç3'de ise kaynak metne uygun bir çeviri vardır. Ç3'ün kaynak metinle uyumundan yeterli çeviri olduğunu, Ç1 ve Ç2'nin ise kabul edilebilir çeviri olduklarını söyleyebiliriz.

KM: Les Corses, eux, en dehors de leur service, ne s'occupaient absolument de rien ils se considéraient comme des fonctionnaires, et passaient toutes leurs journées dans la cuisine à jouer d'interminables parties de scopa, es'interrompant que pour rallumer leurs pipes d'un air grave et hacher avec des ciseaux, dans le creux de leurs mains, de grandes feuilles de tabac vert. (p.79)

Ç1: Kendilerini yalnızca orada çalışan birer memur gibi görüp işlerinin dışında hiçbir şeye ilişmeyen Korsikalılara gelince, onlar gün boyunca mutlaka scopa partileri çeviriyor, oyunlarına yalnızca ciddi bir ifadeyle pipolarını yakmak ve avuçlarına koydukları iri, yeşil tütün yapraklarını makasla ufalamak için ara veriyorlardı. (s.63)

Ç2: Korsikalılarsa, fenerdeki işlerinden başka bir şeyle ilgilenmezlerdi. Kendilerini memurdan sayar, bütün günü mutfakta kağıt oynayarak geçirir, oyunlarına ancak pipolarına doldurdukları tütünleri kıymak için ara verirlerdi. (s.55)

Ç3: Korsikalılara gelince, onlar, fenerdeki işlerinin dışında hiçbir şeyle kesinlikle uğraşmazlar; kendilerini devlet memuru sanırlar ve bütün günlerini, mutfakta, bitmek tükenmek bilmeyen scopa partileriyle geçirir ve ancak ya sönen pipolarını çok ciddi bir tavırla yakmak ya da iri yeşil tütün yapraklarını, avuçlarının içinde makasla kıymak için oyunlarına ara verirlerdi. (s.68)

Ç1'e bakıldığında, "scopa" kelimesinin açıklama yapıp dipnotta açıklaması verilmiştir, kaynak metinle uyumlu bir çeviridir. Ç2'de "fenerdeki işler" kelimesi ile ekleme stratejisine başvurulduğunu, "iri yeşil tütün yaprakları" gibi kelimelerin çevrilmeyip atlama stratejisinin uygulandığını görmekteyiz. Ç3'de tıpkı Ç1'de olduğu gibi "scopa" kelimesi açıklama ile altta açıklanmıştır. Çevirilere bakıldığında Ç1 ve Ç3 için yeterli çeviri, Ç2 için ise kabul edilebilir çeviri denebilir.

9-Hikâye SEMILLANTE'İN CAN ÇEKİŞMESİ

KM: Vous comprenez les douaniers ne sont pas riches, et une casquette, ça coûte cher. (p.89)

Ç1: Anlarsınız! Gümrükçüler zengin insanlar değildir ve kasket onlar için pahalıdır. (s.70)

Ç2: Eh, mal canın yongasıdır ve gümrükçüler de zengin değildir. (s.61)

Ç3: -

Ç1 kaynak metinle sözcüğü sözcüğüne uyuşmaktadır. Ç2'ye bakıldığında, "mal canın yongasıdır" deyişi ile yerelleştirme yapılmıştır. "Kasket onlar için pahalıdır" kısmı atlama stratejisi kullanılarak çevrilmemiştir. Ç1'in kaynak metne uygunluğu nedeniyle yeterli çeviri olduğu söylenebilir.

KM: Trois semaines avant le sinistre, une petite corvette, qui allait en Crimée comme la Sémillante avait fait naufrage de la même façon, presque au même endroit seulement, cette fois-là, nous étions parvenus à sauver l'équipage et vingt soldats du train qui se trouvaient à bord. . (p.91)

Ç1: Bu felaketten üç ay önce, tıpkı Semillante gibi Kırım'a giden küçük bir korvet nerdeyse aynı noktada, benzer bir kaza atlatmıştı. Ama o zaman, mürettebatı ve gemide bulunan yirmi nakliye kolu askerini kurtarmayı başarmıştık... (s.72)

Ç2: Kazadan üç hafta önce yine Kırım'a giden küçük bir gemi yine aynı yerde batmıştı. Yalnız, o zaman yetişip yirmi kadar tayfayı ve askeri kurtarmıştık. (s.62)

Ç3: -

Bu cümleye bakıldığında, Ç1'de "korvet" kelimesi ile ödünçleme stratejisine başvurulduğu görülmektedir. Kaynak metinde tek cümle olan bu cümle çeviride bölünmüştür. Ç2'de ise bazı kelimelerin çevrilmediğini, cümlenin bölünerek çevrildiğini görmekteyiz. Her iki çevirinin de erek metne yakınlığı nedeniyle kabul edilebilir çeviri olduklarını söyleyebiliriz.

10-Hikâye GÜMRÜKÇÜLER

KM: Presque tous mariés, ayant femme et enfants à terre, ils restent des mois dehors, à louvoyer sur ces côtes si dangereuses. (p.97)

Ç1: Neredeyse hepsi evli ve çocuklu olsa da, aylarca evlerinden uzak bu tehlikeli sularda volta vurmak zorunda kalırlardı. (s.75)

Ç2: Hemen hemen hepsi de veliydi, karada karıları ve çocukları vardı. (s.65)

Ç3: -

Bu cümleye bakıldığında, Ç1'in kaynak metinle birebir örtüştüğünü görmekteyiz. Ç2'de ise bazı sözcüklerin atlama stratejisi ile çevrilmediğini görmekteyiz. Kaynak metne uygunluğundan dolayı Ç1 için yeterli çeviri denebilir.

KM: La fièvre de marais les mange. (p.100)

Ç1: Bataklıktan yayılan sıtma onları yiyip bitiyor... (s.78)

Ç2: Sıtma hepsinin iliğini kurutur. (s.65)

Ç3: -

Ç1'in kaynak metinle sözcüğü sözcüğüne çevrildiğini görüyoruz. Ç2'de ise “iliğini kurutmak” deyimi ile yerelleştirme yapılmıştır. Kaynak metne uygunluğundan dolayı Ç1'in yeterli çeviri, Ç2'nin ise erek metne uygunluğundan dolayı kabul edilebilir çeviri olduğu söylenebilir.

11-Hikâye CUCUGNAN PAPAZI

KM: Le bon prêtre en avait le coeur meurtri, et toujours il demandait à Dieu la grâce de ne pas mourir avant d'avoir ramen  au bercail son troupeau dispers  (p.104)

Ç1: Bu durum karşısında içi sızlayan temiz yürekli rahip, Tanrı'ya müminlerini hak yolunda bir araya getirmeden canını almaması için her gün dua ediyordu.(s.80)

Ç2: Bu durumlara çok üzülen papaz ; “ Allah'ım bunları hak yoluna sokmadan canımı alma” diye dua ederd . (s.69)

Ç3: Zavallı papazcığın , bütün bunlardan yüreği sızlıyor ve hep yüce Allah'ına bu dine ilgisiz topluluğu, Hak yoluna getirmeden canımı alma, diye dua ediyordu. (s.73)

Çevirilere bakıldığında, Ç1'in kaynak metne uygun çevrildiğini, Ç2'de “Allah” kelimesi ve “hak yoluna sokma” deyimi ile yerelleştirme yapıldığını, Ç3'de yine “Allah” kelimesi ve “hak yolu” deyimi ile yerelleştirme yapıldığını görüyoruz. Kaynak metne uygunluğu ile Ç1'in yeterli çeviri, erek metne uygunluğu ile Ç2 ve Ç3' n kabul edilebilir çeviri oldukları söylenebilir.

KM: Tiens c'est vous, mon brave monsieur « Martin, me fit-il; quel bon vent... (p.104)

Ç1: Şuraya bakın! Demek sizsiniz, değerli dostum Martin, sizi hangi rüzgar attı, buraya, sizin için ne yapabilirim? diyerek karşıladı beni.(s.81)

Ç2: - Vay! Siz misiniz sevgili Mösyö Martin? Hangi rüzgar attı sizi buraya?(s.69)

Ç3: “Ooo siz misiniz sevgili Bay Martin? Hangi güzel rüzgar sizi buralara attı? (s.74)

Çevirilere bakıldığında Ç2’de “Mösyö” kelimesi ile ödünçleme stratejisine başvurulduğunu görmekteyiz. Ç3’de “ooo siz misiniz sevgili Bay Martin” ile yerleştirme yapılmıştır. Ç2’nin kaynak metne uygunluğundan dolayı yeterli çeviri, Ç1 ve Ç3’ün ise kabul edilebilir çeviri oldukları söylenebilir.

13-Hikâye DÜZYAZI BALADLAR

KM: Le petit Dauphin est malade, le petit Dauphin va mourir. (p.127)

Ç1: Küçük veliaht hastaydı, küçük veliaht ölümle pençeleşiyordu.(s.96)

Ç2: Küçük veliaht çok hastaydı, ölecekti.(s.83)

Ç3: Küçük veliaht hasta yatağında... Küçük veliaht yakında ölecek...(s.81)

Bu cümleye bakıldığında, Ç1’de “ölümle pençeleşmek” deyimi ile yerleştirme, “ölümle pençeleşmek” ile ayrıca açıklama yapılmış aşağıda dipnotla açıklama yapılmıştır. Ç1’deki “ölümle pençeleşmek” kaynak metinde aslında var olmayan bir şeydir. Ç2’ye baktığımızda, “ölecekti” kısmının kaynak metinle uyuşmadığını görmekteyiz. Ç3 ise kaynak metne en uygun çeviridir. Kaynak metne uygunluğu nedeniyle Ç3’ün yeterli çeviri olduğu söylenebilir.

KM: M. l'écuyer jure comme un païen, M. le gouverneur récite des vers d'Horace. (p.128)

Ç1: Aşçı yamakları onları selamlamadan yanlarından geçerlerken, binici eğitmeni bir kafir gibi küfürler savuruyor, mürebbi Horatius’tan mısralar okuyordu.(s.97)

Ç2: Aşçı yamakları önlerinden geçiyor, seyisbaşı küfürler ediyor, mürebbiye dualar okuyordu.(s.84)

Ç3: Seyisbaşı, dinsiz imansız bir tavırla boyuna sövüyor, eğitmense Horace’tan dizeler okuyordu.(s.82)

Ç2’de “mürebbiye dualar okuyordu” kısmının yanlış yorumlandığını görmekteyiz. Aslında olması gereken dua yerine mısra olmalıydı. Ç3’de “dinsiz imansız bir tavırla” yerleştirme yapılmıştır. “Horace” ile de ödünçleme yapılmıştır. Üç çevirinin de erek metne uygunluğundan kabul edilebilir çeviri oldukları söylenebilir.

16-Hikâye ŞAİR MISTRAL

KM: Quel rude gars que ce petit Calendal! Un jour, à la Sainte- Baume, il rencontre deux partis de compagnons venus là pour vider leur querelle à grands coups de compas sur la tombe de maître Jacques, un Provençal qui a fait la charpente du temple. de Salomon, s'il vous plaît. (p.158)

Ç1: Bu Calendal ne yaman bir gençti. Bir gün, Sainte-Baume’da Süleyman Tapınağı’nın çatısını yapan Provençeli Üstat Jacques’in mezarının yanından birbirlerine pergelle saldırmaya hazırlanan iki grubun arasına dalmış ve onları ikna ederek yatıştırmayı başarmıştı. (s.120)

Ç2: Bir defasında da Süleyman Tapınağı’nın çatısını kuran bir Provence’linin mezarının önünde kavgaya tutuşan ve birbirlerine bıçak sallayan iki kişiyi yatıştırır.(s.103)

Ç3: Bu ufacık tefecik Calendal, ah ne çetin cevizdir!... Yine günün birinde, Sainte-Brume’da Jacques ustanın, yani Hazreti Süleyman’ın tapınağının çatısını kuran bir Provence’linin hemen mezarı başında, birbirlerine pergel sallayarak kavga etmek için gelmiş iki kalfa kafilesiyle karşılaşıyor Calendal: hemen bu tehlikeli kavganın içine atlayıp onları tatlı tatlı konuşarak yatıştırıyor. (s.100)

Ç1’de açıklama yapıp aşağıda dipnotta bilgi verildiğini görmekteyiz. Ç2’de atlama stratejisi ile bazı yerlerin çevrilmediğini görüyoruz. Ç3’de “ah ne çetin cevizdir” deyimini yerelleştirme yapıldığını görüyoruz. Yine “tatlı tatlı konuşmak” ile yerelleştirme yapılmıştır. Bakıldığında Ç1’in kaynak metne yakınlığıyla yeterli çeviri, Ç2 ve Ç3’ün ise kabul edilebilir çeviri oldukları söylenebilir.

19-Hikâye İKİ HAN

KM: Quelques tables boiteuses où traînaient des verres ternis par la poussière, un billard crevé qui tendait ses quatre blouses comme des sébiles, un divan jaune, un vieux comptoir, dormaient là dans une chaleur malsaine et lourde. (p.187)

Ç1:Üzerinde tozlarla kaplanmış bardakların durduğu ayakları sallanan birkaç masa, yalvarırcasına top bekleyen delikleri ve yırtılmış çuhasıyla bir bilardo masası, sarı bir divan ve eski bir tezgah üzerlerine çöken sıcaklığın ağırlığıyla uyuyordu.(s.141)

Ç2: Birkaç kırık masa, tozdan rengi solmuş bardaklar, bir bilardo masası, sapsarı bir kanep ve bir tezgah. (s.119)

Ç3: Birkaç kırık dökük masa üzerinde, tozdan rengi kaybolmuş bardaklar, dört deliğini birer sadaka istemek dileğiyle uzatmış gibi duran kırık bir bilardo masası, bir sarı kanep, eski bir tezgah, ağır ve kötü bir sıcaklık içinde uyukluyor gibiydi. (s.119)

Ç2’de “sapsarı”, Ç3’de ise “kırık dökük” kelimeleri ve “sadaka istemek” deyimini yerelleştirme yapılmıştır. Ç2’de bazı ifadelerin çıkartma stratejisi uygulanarak çevrilmediğini görüyoruz. Ç1 için kaynak metne uygunluğu sebebiyle yeterli çeviri, Ç3 için ise kabul edilebilir çeviri diyebiliriz.

KM: Quand nous étions seuls dans le pays, c'était différent nous avons le relais, des repas de chasse pendant le temps des macreuses, des voitures toute l'année. (p.189)

Ç1: Burada yalnız biz varken durum farklıydı: Yıl boyunca kapımızın önü arabadan geçilmezdi, kılıkuyruk mevsiminde avcılara ziyafet verirdik...(s.143)

Ç2: Burada sadece bizim hanımız varken bütün yolcular bize gelirdi. Yabani ördek mevsiminde bütün avcılar hanımıza inirdi. (s.120)

Ç3: Burada yalnız biz varken durum bambaşkaydı: Yolcular hep bize inerti. Göçmen ördeklerin mevsiminde, av hayvanı ziyafeti çekilirdi; bütün yıl kapımızdan arabaların ardi arkası kesilmezdi. (s.120)

Ç1'de "kalkuyruk" için açıklama stratejisinin izlenip açıklamasının dipnotla verildiğini görüyoruz. Ç2'de cümlelerin ikiye bölünüp çevrildiğini görmekteyiz. Ç3'de ise "ardi arkası kesilmemek" deyişi ile yerelleştirme yapılmıştır. Kaynak metne uygunluğu ile Ç1 için yeterli çeviri, erek metne yakınlığı ile Ç2 ve Ç3 için ise kabul edilebilir çeviri diyebiliriz.

20-Hikâye MİLİANA'DA

KM: Il va pleuvoir; le ciel est gris, les crêtes du mont Zaccar s'enveloppent de brume. (p.192)

Ç1: Yağmur yağacak, gökyüzü gri, Zaccar Tepesi'nin zirvesi sisle kaplı. (s.145)

Ç2: Yağmur yağdı yağacak, gökyüzü kapalı, Zaccar dağlarının tepeleri sisin içinde kaybolmuş. (s.123)

Ç3:-

Çevirilere bakıldığında, Ç1'de "Zaccar Tepesi" için açıklama stratejisinin uygulandığını görmekteyiz. Ç2'de ise "yağdı yağacak" ifadesi ile yerelleştirme yapılmıştır. Ç1'in kaynak metinle eşdeğerliliği sebebiyle yeterli çeviri, Ç2'nin ise kabul edilebilir çeviri olduklarını söyleyebiliriz.

KM: On a mis à ma disposition toute la bibliothèque de l'hôtel; entre une histoire très détaillée de l'enregistrement et quelques romans de Paul de Kock je découvre un volume dépareillé de Montaigne. (p.192)

Ç1: Otelin tüm kütüphanesi emrime tahsis edildi, müşterilerin ayrıntılı bilgilerinin bulunduğu bir kayıt defteri ile Paul de Kock'un birkaç romanı arasında Montaigne'in birkaç bölümü eksilmiş bir kitabını buldum... (s.145)

Ç2: Otelin kitaplığına indim. Rafları karıştırınca Montaigne'den bir tek cilt buldum. (s.123)

Ç3:-

Çevirilere bakıldığında, Ç1'de "Paul de Knock" için açıklama stratejisinin uygulandığını görmekteyiz. Ç2'de ise atlama stratejisi uygulanarak bazı bölümlerin çevrilmediğini görmekteyiz. Ç1'in kaynak metinle yakınlığı sebebiyle yeterli çeviri olduğunu söyleyebiliriz.

21-Hikâye ÇEKİRGELER

KM: « Mauvais temps pour la culture, me dit-il. voilà le sirocco. » (p.212)

Ç1: Ekin için kötü bir hava dedi. Siroko geliyor.(s.160)

Ç2: -Ekin için kötü hava, dedi. Sam geliyor.(s.136)

Ç3:-

Ç1’de “siroko” ile ödünçleme yapıldığını görmekteyiz. Ç2’de ise bunun yerine sam kullanılmıştır.

22-Hikâye SAYGIDEĞER KEŞİŞ GAUCHER’NİN İKSİRİ

KM: Derrière eux monseigneur l'abbé, qui venait la tête basse, tout honteux de montrer au soleil sa crosse dédorée et sa mitre de laine blanche mangée des vers. Les dames de la Confrérie en pleuraient de pitié dans les rangs, et les gros porte-bannières ricanaient entre eux tout bas en se montrant les pauvres moines « Les étourneaux vont maigres quand ils vont en troupe. (p.219)

Ç1: Arkalarından da, yaldızı dökülmüş asası, güvelerin yediği yünden başlığıyla utanç içinde yürüyen başpapaz efendi geliyordu. Saflardaki tarikat mensubu kadınlar acı içinde ağlıyor, irikiyim sancak taşıyıcılar zavallı keşişleri birbirlerine göstererek bıyık altından gülerken, “Sürüden ayrılmayan sığırcık kuşları zayıf düşerlermiş” diyorlardı.(s.165)

Ç2: Arkalarından yürüyen başkeşiş, güveler yemiş yün başlığını seyredenlere göstermekten utanıyormuş gibi giderdi. Tarikata bağlı kadınlar onların bu hallerine ağlar, diğerleri ise yüksek sesle alay ederlerdi: - Sürüyle giden kuş sıska olur!(s.141)

Ç3:-

Çevirilere bakıldığında, Ç1’de “irikiyim” kelimesi ile yerelleştirme yapıldığını görüyoruz. Son cümle için Ç1’de yoruma dayalı bir çeviri yapılırken Ç2’de kaynak metne göre çeviri yapılmıştır. Ç1 için erek metne yakınlığından dolayı kabul edilebilir çeviri, Ç2 için ise kaynak metne yakınlığından dolayı yeterli çeviri oldukları söylenebilir.

KM: Fervent chrétien, du reste, quoiq'un peu visionnaire, à l'aise sous le cilice et se donnant la discipline avec une conviction robuste et des bras! (p.220)

Ç1: Biraz garip düşüncelere sahip olsa da, keçi kılından gömleği ve kamçısıyla uyum içinde yaşayan dini bütün bir Hristiyan’dı.(s.166)

Ç2: Kısacası kalın kafalının tekiydi. Buna rağmen inançlı bir Hristiyandı.(s.141)

Ç3:-

Çevirilere bakıldığında, Ç2’nin kaynak metinden uzaklaştığını, serbest bir çeviri yaptığını görmekteyiz. “Kısacası kalın kafalının tekiydi” cümlesi ekleme stratejisi ile metne eklenmiştir. Kaynak metinde böyle bir cümle mevcut değildir. Ç1’in kaynak metne uygunluğundan dolayı yeterli bir çeviri olduğunu söyleyebiliriz.

23-Hikâye CAMARGUE’DA

KM: Vrai type à la Fenimore, trappeur de terre et d'eau, garde-pêche et garde-chasse, les gens du pays l'appellent *lou Rottdeiroù* (le rôdeur), parce qu'on le voit toujours, dans les brumes d'aube ou de jour tombant, caché pour l'affût parmi les roseaux, ou bien immobile dans son petit bateau, occupé à surveiller ses nasses sur *les clairs* (les étangs) et *les roulines* (canaux d'irrigation).. (p.236)

Ç1: Adam tam bir Fenimore karakterini andırıyor. Karada ve denizde avlara kolculuk ediyor. Kendisine şafağın pusunda, akşamın alacakaranlığında sazların arasına pusu kurmuş halde ya da göllerde, sulama kanallarında küçük teknesinin üzerinde hiç kımıldamadan ağlarını gözlerken rastlayan yöre halkı ona *lou Roudeirou* (gözcü) lakabını takmış. (s.177)

Ç2: Karada, suda tuzakla avlanan balığa ve ava bekçilik eden bu adama halk Lou Rou de Rou “Gezgin” adını takmış.(s.149)

Ç3: “ Mohican’ların Sonuncusu” (1826) macera romanının yaratıcısı Fenimore Cooper’ın gerçek bir kahramanı sanki... Karada, suda tuzak avcısı olan, balığa ve ava bekçilik eden bu adama, bu yörenin halkı “ lou Roudeirou” (aylak gezgin) adını takmış. (s.125-126)

Ç1’de “Fenimore” için açıklama stratejisine başvurulmuştur. Ç2’de çıkartma yöntemi ile birçok kısmın çevrilmediğini görüyoruz. Ç1’in kaynak metne yakınlığı dolayısıyla yeterli bir çeviri olduğunu, Ç3’ün ise kabul edilebilir bir çeviri olduğunu söyleyebiliriz.

KM: «C'est à cause des opinions. Il est rouge, et moi je suis blanc. ». (p.246)

Ç1: “ Düşüncelerimiz uyuşmuyor... O kızıl, bense beyazım... (s.184)

Ç2: Siyasal görüşlerimiz ayrı. Herif kızılardan bense beyazlardanım.(s.155)

Ç3: Siyasi görüşlerimiz farklı... O, kırmızılardan yani kızılardan (Cumhuriyetçi’lerden); bense beyazlardan (Kralcılar’dan) yanayım. (s.133)

Ç1’de “kızıl ve beyaz” için açıklama stratejisine başvurulup açıklanmıştır. Ç3’de ise açıklamalar parantez içinde verilmiştir. Kaynak metne uygunluğu ile Ç1’in yeterli çeviri olduğunu, Ç2 ve Ç3’ün ise kabul edilebilir çeviri oldukları söylenebilir.

24-Hikâye KIŞLA ÖZLEMİ

KM: C'est Ariel, sans doute, ou maître Puck. (p.251)

Ç1: Bu, olsa olsa Ariel ya da Puck Usta’dır (s.188)

Ç2: -

Ç3: Bu herhalde ya Ariel ya da Puck Usta’dır. (s.137)

Ç1’de hem “Ariel” hem de “Puck usta” için açıklama stratejisi kullanılmıştır, Ç3’de ise “Ariel” için açıklama stratejisi kullanılmıştır. Ç2’de ise bu cümlenin çevirisi mevcut değildir. Her iki çeviri için de kaynak metne uygunluğundan dolayı yeterli çeviri diyebiliriz.

SONUÇ

Süreç öncesi normlar açısından bakıldığında Ç1’de eserin iç kısmında yazarın hayatını anlatan kısa bir yazı ve çevirmenin kısa bir tanıtımı yer alırken, Ç2’de eserin iç kısmında yazarın kısa bir hayat hikâyesi yer almaktadır. Ç3’de ise yazar ya da çevirmen ile ilgili bir yazı bulunmamaktadır. Kaynak metinde ise yazar hakkında bir bilgi yoktur, kaynak metin bir önsözle başlamaktadır. Bu önsözde ise çevirmenin noter önünde alınışı yer

almaktadır. Ç1 ve Ç2’de bu önsözün yer aldığını, Ç3’de ise bu önsöz bölümünün yer almadığı görülmektedir. Süreç öncesi normlar incelendiğinde, Ç1 ve Ç2’nin kaynak metin odaklı bir yaklaşım izlediklerini görmekteyiz.

Çeviri süreci normlarına bakıldığında özgün eser ve çevirileri arasında sayfa sayıları bakımından farklılıklar olduğu görülmüştür. Hikâye sayıları açısından Ç1 ve Ç2’de kaynak metinle aynı sayıda hikâyenin yer aldığı, Ç3’de ise hikâye sayısının kaynak metne oranla daha az olduğu görülmektedir. Bu bağlamda sayfa ve hikâye sayısı bakımından Ç3’ün kaynak metne en uzak çeviri olduğu yani kabul edilebilir bir çeviri olduğu saptanmıştır.

Çeviri çözümlemesi aşamasında, kaynak metinden alınan cümlelerin, çeviri eserdeki karşılıkları ile benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmuştur. Gideon Toury’nin erek odaklı çeviri kuramına göre kaynak metne sadık kalınarak yapılan çeviriler “yeterli” çeviri olarak değerlendirilirken, erek metne daha yakın olan çevirilerde “kabul edilebilir” çeviri olduğu kabul edilmektedir. Ancak birebir eşdeğerlilik sağlanması da söz konusu değildir. Dolayısıyla kaynak metne daha yakın olduğunu düşündüğümüz çeviriler “yeterli”, erek metne daha yakın olan çeviriler ise “kabul edilebilir” çeviri olarak değerlendirilmektedir.

Bu konuda yapılmış bir çalışma olan Yalçın-Pazarlıoğlu’nun (2014) “Üç Hikâye Adlı Eser ile Türkçe Çevirilerinin Karşılaştırmalı Çözümlemesi” isimli çalışması incelendiğinde, Fransız yazar Gustave Flaubert’in “Üç Hikâye” adlı eseri ile bu eserin Türkçe’ye olan üç farklı çevirisinin ele alındığı görülmektedir. Bu çalışmada kaynak metinden cümleler rastlantısal olarak seçilip, bu cümlelerin üç farklı çevirideki karşılıkları Gideon Toury’nin hedef odaklı çeviri yaklaşımı çerçevesinde değerlendirilmiştir. En çok kullanılan stratejilerin yerlileştirme, yer değiştirme, genişletme, ekleme, ödünçleme ve çıkartma olduğu saptanmıştır.

Bu konuda yapılmış diğer bir çalışma olan Yalçın-Pazarlıoğlu’nun (2013) “Madame Bovary Adlı Eserin Türkçeye Çevirileri Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışmada Gustava Flaubert’in “Madame Bovary” adlı eseri ile farklı çevirmenler tarafından Türkçe’ye çevrilen beş ayrı çevirisi ele alınarak karşılaştırmalı bir çeviri eleştirisi yapılmıştır. Kaynak metin içerisinden örnek olarak alınan cümlelerin, çeviri metinlerdeki karşılıkları saptanarak çevirmenler tarafından nasıl çevrildikleri ortaya konmuş ve özgün metne ne derece sadık kaldıkları belirlenmiştir. Kaynak metne sadık kalınarak yapılan çeviriler “yeterli” çeviri olarak değerlendirilirken, hedef dile ve kültüre yakınlaşan çeviriler ise “kabul edilebilir” çeviri olarak değerlendirilmiştir. Bu incelemenin sonucu olarak, Ç5’in kaynak metne en yakın yani “yeterli” çeviri, Ç3’ün ise hedef dile ve kültüre yakınlığından dolayı kaynak metinden en uzak olduğu yani “kabul edilebilir” çeviri oldukları belirlenmiştir.

Çeviriler arasında doğal olarak farklılıklar olduğu görülmüştür. Yapılan incelemeler sonucu, çalışmamızda Ç1’in kaynak metne uygun olarak Türkçe’ye aktarıldığını görmekteyiz. Bu üç çeviri metne bakıldığında, Ç1’in en yakın çeviri, dolayısıyla Gideon Toury’nin kuramına göre yeterli çeviri olduğu görülmektedir. Ç2’de zaman zaman yanlış dil aktarımlarına ve cümlelerin çevirisinin eksikliğine rastlanmaktadır, bu da çeviriyi özgün yapının biçiminden uzaklaştırmaktadır. Bazı bölümlerde de sözcük seçiminin iyi yapılmadığını, bunun da çeviri eseri anlamakta sıkıntı yarattığı görülmektedir. Ç3’de bazı bölümlerin çevrilmediğini dolayısıyla da kaynak metinden oldukça uzaklaştığını görmekteyiz. Bu üç çeviri eserde en çok kullanılan çeviri stratejileri; açıklama, ekleme, çıkarma, yerlileştirme ve ödünçleme olarak belirlenmiştir. Ç1 ve Ç2’de en çok yerlileştirme, açıklama ve ödünçleme stratejileri kullanılırken, Ç3’de ise çıkartma stratejisi yaygın olarak kullanılmıştır.

KAYNAKLAR

- Aksoy, N.B (2002) *Geçmişten günümüze yazın çevirisi*. Ankara, İmge Kitabevi.
- Aksoy, N.B (2001). Çeviride çevirmen seçimleri ışığında çeviri eleştirisi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 18(2).
- Bengi-Öner, I (1999) *Çeviri bir süreçtir... ya çeviribilim?*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Berk, Ö. (2005) *Kurumlar ışığında açıklamalı çeviribilim terimcesi*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Daudet, A. (1869) *Lettres de mon moulin*. Hachette.
- Daudet, A. (2013) *Değirmenimden mektuplar, Türkçesi: Nuriye Bilici, Say Yayınevi*. İstanbul.
- Daudet, A. (2007) *Değirmenimden mektuplar, Türkçesi: Sermet Sami Uysal, Bilge Kültür Sanat Yayınları*. İstanbul
- Daudet, A. (2010) *Değirmenimden mektuplar, , Çev :Volkan Yalçıntoklu, Can Yayınevi*. İstanbul.
- Göktürk, A. (1994), *Çeviri: Dillerin dili*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Popovic, A. (1970) The concept of shift of expression in translation analysis: *Essays on the Theory and Practice of Literary Translation James Holmes (Ed.) The Hogue: Mouton*. 78-87.
- Popovic, A. (1973) *Zum Status der Übersetzungskritik, Babel* 19:4.
- Rıfat, M. (2004). *Çeviri seçkisi I çeviriyi düşünenler (2.bs.)*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Rıfat, M. (2004). *Çeviri seçkisi II çeviri(bilim) Nedir? Başkasının Bakışı*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Suçin, M.H (2007). *Öteki dilde var olmak*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Tahir-Gürçağlar, Ş. (2011) *Çevirinin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.
- Toury, G. (1980) *In search of a theory of translation*. Tel Aviv: Porter Insitue For Poetics and Semiotics.
- Toury, G. (1985) *A rational for descriptive translation studies in the manipulation of literature : Studies in Literary Translation*.
- Vardar. B. (1978) *Dilbilim açısından çeviri*, Türk Dili Çeviri Sorunları Özel Sayısı, 67.
- Yalçın, P. “Le petit prince” in Türkçe ‘ye çevirileri üzerine. *Ekev Akademi Dergisi*, Yıl:12 Sayı:35; 2008.

- Yalçın, P.(2003) Jean-Louis Mattei'den örneklerle çeviride kültürel unsurlar sorunu, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1).
- Yalçın, P. (2002) “Le Rouge et le Noir”ın Bir Çevirisi Üzerine. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*,17.
- Yalçın, P. (2003) Vedat Gülşen Üretürk'ün kırmızı ve siyah çevirisindeki dil kullanımı. *Dil Dergisi*, 118, 34-42.
- Yalçın, P. ve Pazarlıoğlu, S. (2014) “Üç Hikaye” adlı eser ile Türkçe çevirilerinin karşılaştırmalı çözümlemesi, *The Journal of Academic Social Science Studies*.
- Yazıcı, M. (2004) *Çeviri Etkinliđi*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Yazıcı, M. (2010) *Çeviribilim temel kavram ve kuramları* (2.bs.) İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.